

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณิกา รอดวรรณะ
กรรมการในคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการวางระบบบัญชี

Collaboration for Value Added Cost Accounting System Design

การประสานร้อยทุกมุมมอง ของทุกภาคส่วนกับการวางระบบบัญชี ต้นทุนผลิตให้เกิดพลังบวก

ความเป็นมา

การประสานร้อยทุกมุมมองของทุกภาคส่วนหรือการประสานงานด้วยความร่วมแรงร่วมใจ (Collaboration) กับทุกภาคส่วนในองค์กรมีมานานแล้วในระบบการบริหารองค์กร สำหรับการวางระบบบัญชีต้นทุนผลิตสามารถประสานความร่วมมือทุกส่วนขององค์กรได้เช่นเดียวกัน

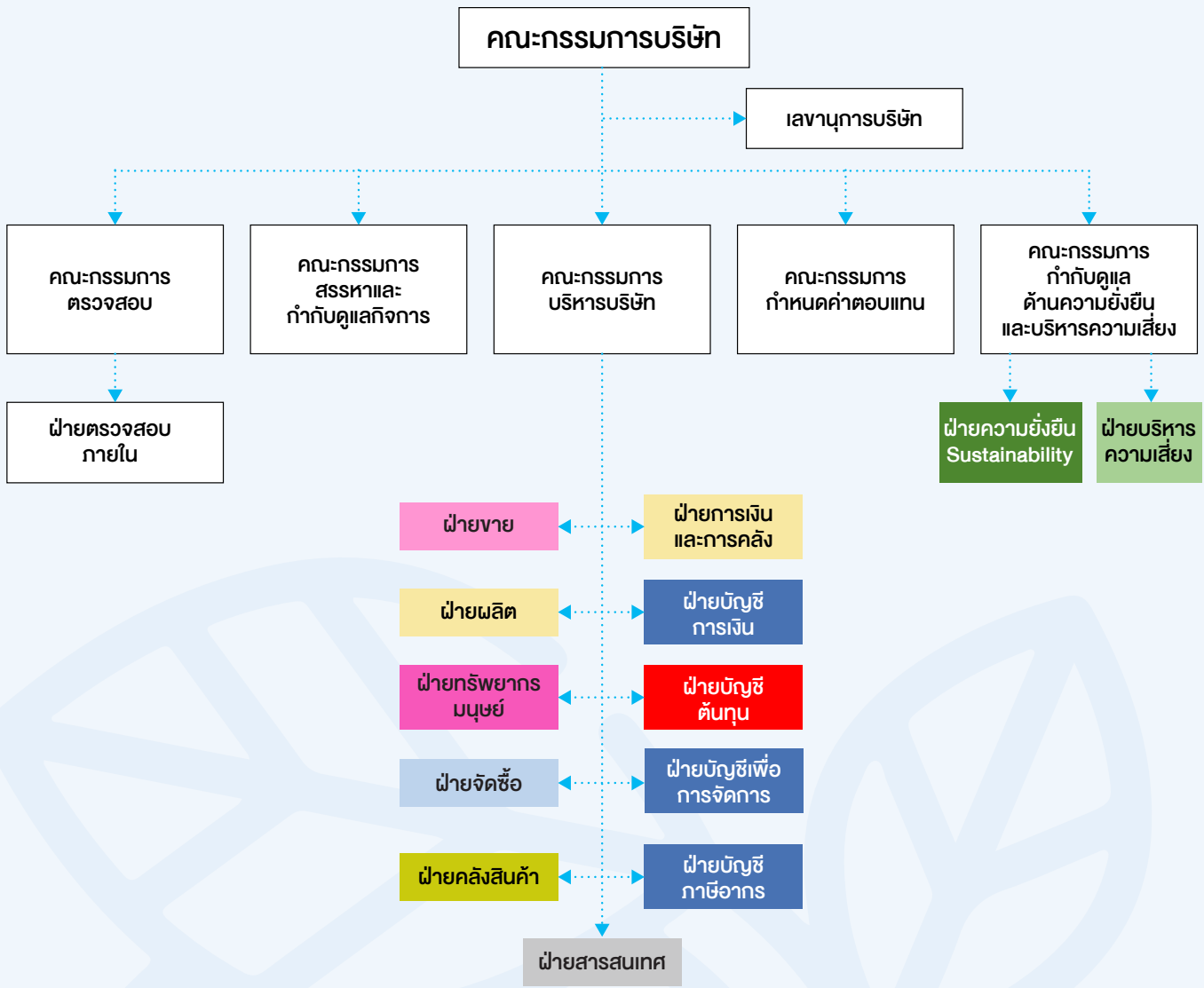
การบัญชีต้นทุน¹ (Cost Accounting) เป็นกระบวนการการบันทึกบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินงานผลิตสินค้าและบริการ การบัญชีต้นทุนถือเป็นส่วนหนึ่งของการบัญชีการเงินที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงินเพื่อนำเสนอแก่บุคคลภายนอก และในขณะเดียวกัน การบัญชีต้นทุนยังถือเป็นส่วนหนึ่งของการบัญชีเพื่อการจัดการหรือการบัญชีบริหารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

การประสานความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึงการทำงานร่วมกันเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำงานร่วมกันเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ร่วมกัน เป็นกลุ่มคนที่ทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมกัน" เป็นการร่วมดำเนินงานและร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมด้วยการทำงานข้ามขอบเขตในลักษณะของความสัมพันธ์แบบข้ามภาคส่วนซึ่งความร่วมมือดังกล่าวต้องอยู่บนฐานของการต่างตอบแทนคือ มีประโยชน์ซึ่งกันและกัน

องค์กรกับระบบสารสนเทศ

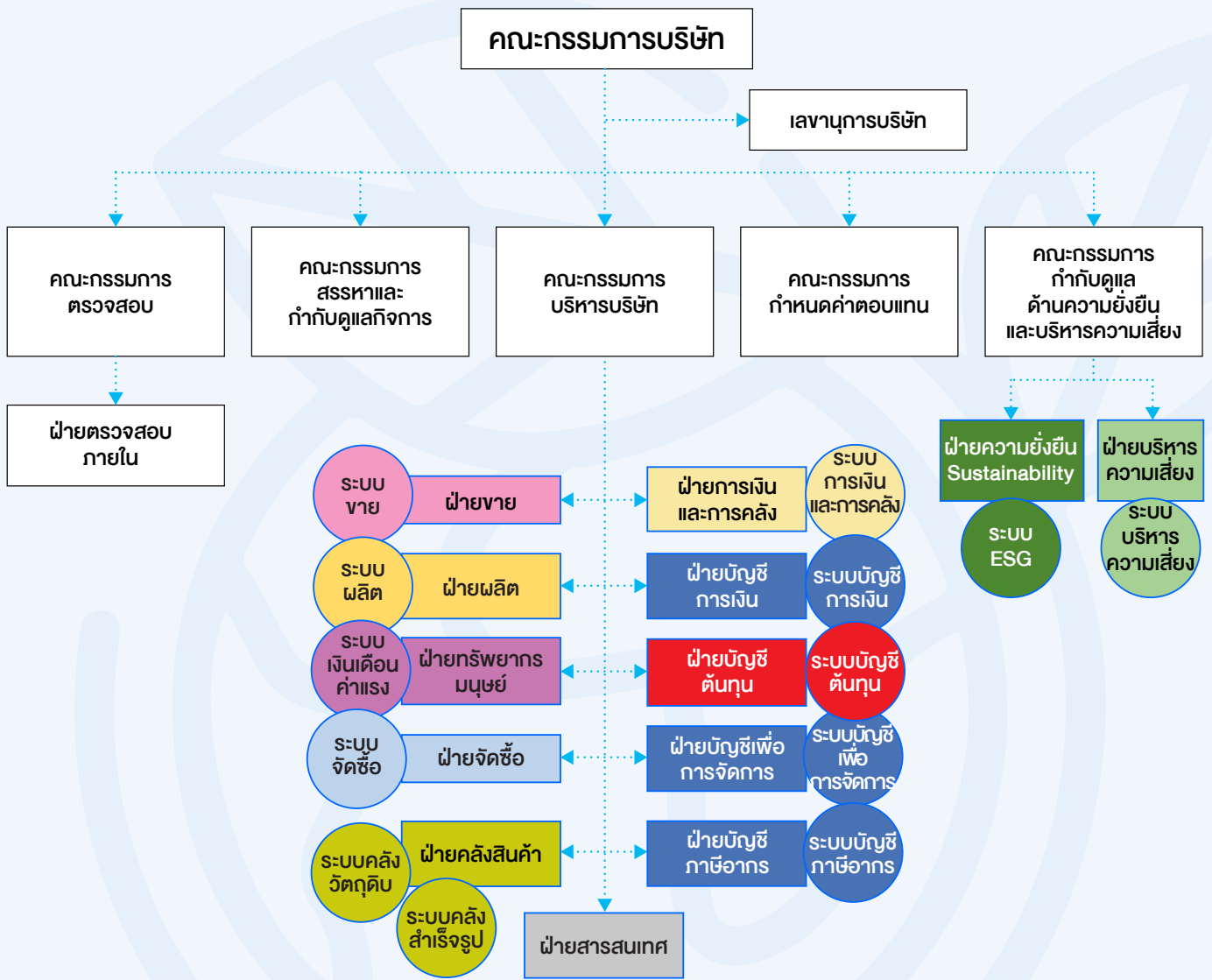
ระบบที่สำคัญในแต่ละองค์กรคือ ระบบสารสนเทศ ในแต่ละภาคส่วนหรือฝ่ายมีระบบสารสนเทศของตัวเอง ข้อมูลของแต่ละฝ่ายมีความซับซ้อนและหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ภาพที่ 1 แสดงตัวอย่างผังการจัดการองค์กรและระบบสารสนเทศ และภาพที่ 2 แสดงตัวอย่างการบัญชีต้นทุนที่มีความสัมพันธ์ในทุกส่วนขององค์กร ในบริษัทมหาชนจะมีระบบสารสนเทศด้านความยั่งยืนและบริหารความเสี่ยงเพิ่มเติม ระบบใช้เป็นระบบดิจิทัลซึ่งผ่านระบบคลาวด์ซึ่งจะมีการพัฒนาใช้อย่างแพร่หลายนักบัญชีจึงต้องติดตามเทคโนโลยีให้ทันสมัยตลอดเวลา

ผู้เชี่ยวชาญในระบบบัญชีปัจจุบันส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ทันสมัย กิจการขนาดกลางและขนาดใหญ่มีฝ่ายสารสนเทศที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการกับระบบที่ใช้ร่วมกันระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และปัจจุบันสังคมให้ความสนใจแนวความคิดทางด้านความยั่งยืนซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ (Environment, Social, Governance)

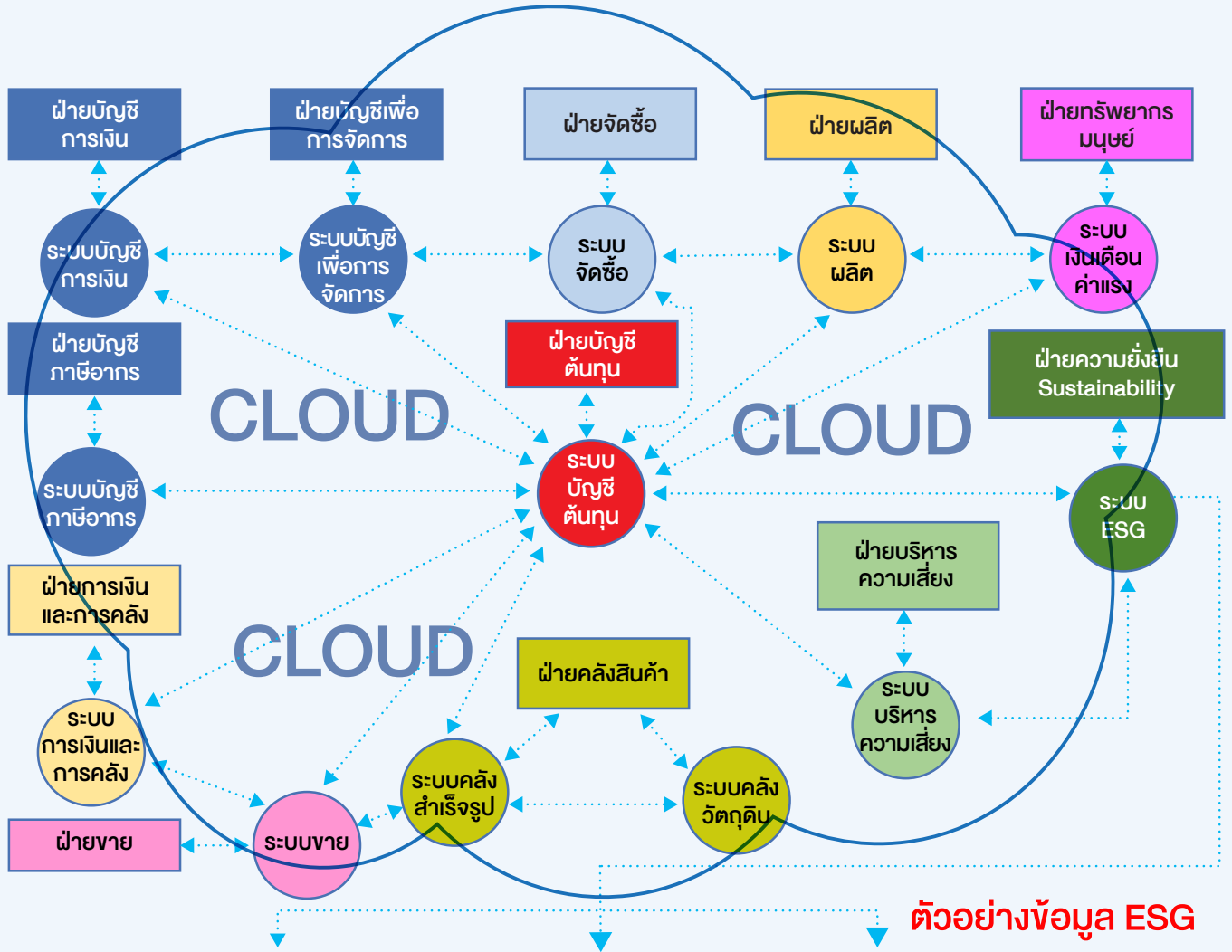
ภาพที่ 1.1 ตัวอย่างผังการจัดการองค์กรและระบบสารสนเทศ

ภาพที่ 1.2 ตัวอย่างผังการจัดการองค์กรและระบบสารสนเทศ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการบัญชีต้นทุนที่มีความสัมพันธ์ในทุกส่วนขององค์กร

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

17 PARTNERSHIP FOR THE GOALS

การพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงและแนวคิดด้านความยั่งยืน

สถาบันนานาชาติหลายแห่งมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงและแนวคิดด้านความยั่งยืนมานานแล้ว นักบัญชีทางด้านการวางระบบควรติดตามและศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่ สหประชาชาติ มาตรฐานสากลรายงานทางการเงิน (IFRS) COSO และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สหประชาชาติ (UN) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals -SDGs) 17 ประการ ซึ่งสร้างขึ้นจากการทำงานหลายทศวรรษของประเทศต่าง ๆ และสหประชาชาติ โดยกรมเศรษฐกิจและสังคมการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ มีการพัฒนาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน โดยรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลกทุก ๆ สี่ปี เพื่อแจ้งการพิจารณาทบทวน SDG สี่ปีที่สมาชิกใหญ่ เขียนโดยกลุ่มนักวิทยาศาสตร์อิสระที่ได้รับการแต่งตั้งโดยเลขาธิการ ล่าสุดคือ รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนทั่วโลก (2023) และการประชุมสุดยอด SDG ประจำปี 2566 จะมีขึ้นในวันที่ 19-20 กันยายน 2566 ในช่วงสัปดาห์ระดับสูงของสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติ ประมุขแห่งรัฐและรัฐบาลจะรวมตัวกันที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติในนิวยอร์กเพื่อติดตามผลและทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนปี 2030 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 17 ประการ^{iv} คือ 1) No poverty 2) Zero hunger 3) Good health and well being 4) Quality education 5) Gender equality 6) Clean water and sanitation 7) Affordable and clean energy 8) Decent work and economic growth 9) Industry, innovation and infrastructure 10) Reduced inequalities 11) Sustainable cities and communities 12) Responsible consumption and production 13) Climate action 14) Life below water 15) Life on land 16) Peace, justice and strong institution 17) Partnerships for the goals

จะมีการดำเนินการทบทวนสถานะของ SDGs อย่างครอบคลุมเพื่อตอบสนองต่อผลกระทบของวิกฤตหลายมิติที่เชื่อมโยงกันที่โลกกำลังเผชิญและให้คำแนะนำทางการเมืองระดับสูงเกี่ยวกับการดำเนินการ การเปลี่ยนแปลงและเร่งรัดที่นำไปสู่ปีเป้าหมาย ค.ศ. 2030 เพื่อบรรลุเป้าหมาย SDGs จะมีการประชุมสุดยอด ซึ่งจะรวบรวมผู้นำทางการเมืองและความคิดจากรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สตรีและเยาวชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในการประชุมระดับสูงกับประมุขแห่งรัฐและรัฐบาล

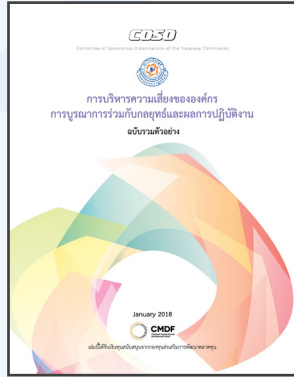
คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ^v

(International Accounting Standards Board - IASB) เป็นสถาบันกำหนดมาตรฐานสากลรายงานทางการเงิน (IFRS) ได้กำหนดแต่งตั้งและกำกับดูแลคณะกรรมการมาตรฐานความยั่งยืนระหว่างประเทศ (International Sustainability Standards Board - ISSB) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนอิสระในการพัฒนาและอนุมัติมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความยั่งยืน โดยก่อตั้งขึ้นในปี 2564 ตั้งอยู่ที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต ประเทศเยอรมนี ISSB ได้ร่างมาตรฐานความยั่งยืนระหว่างประเทศ 2 ฉบับ ซึ่งคาดว่าจะผ่านการประชุมในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2566 นี้ คือ 1) General Sustainability-related Disclosures (IFRS S1) และ 2) Climate-related Disclosures (IFRS S2)

Committee of Sponsoring Organizations' (COSO)

คือ องค์กรที่จัดตั้งในสหรัฐอเมริกาเมื่อ ค.ศ.1985 มีการค้นคว้าวิจัยกำหนดกรอบแนวคิดหลักการควบคุมภายใน การบริหารจัดการความเสี่ยง และประยุกต์ใช้บริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (ESG) ตามผลงานล่าสุดในตารางที่ 1 ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชี โดยคณะกรรมการด้านการวางระบบบัญชีได้แปลและเผยแพร่แล้ว ดังนี้

ตารางที่ 1	งานบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล
Jun.2017	COSO ERM - Integrating with Strategy and Performance
Jan.2018	COSO ERM – Integrating with Strategy and Performance : Compendium of Examples.
Oct.2018	COSO ERM - Applying Enterprise Risk Management to Environmental, Social and Governance – Related Risks

ดาวน์โหลดฟรี!

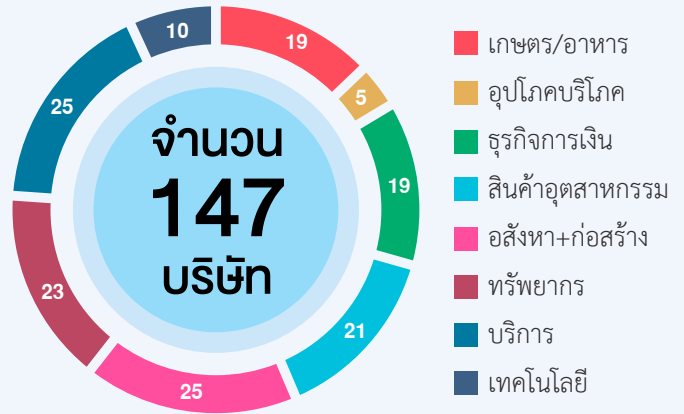
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ปัจจุบันโดยฝ่ายพัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืนได้จัดทำคู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Sustainability Reporting Guidelines)^{vi} และเอกสารแนะนำตัวชี้วัดด้านความยั่งยืน (ESG METRICS) อีก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ยังมีคำแนะนำการใช้ SET SUSTAINABILITY REPORTING GUIDE ตาม ESG METRICS ระดับพื้นฐานและกลุ่มอุตสาหกรรมสำหรับบริษัทจดทะเบียนได้เผยแพร่คู่มือ ESG Data Platform Manual บนระบบ SET Link^{vii} ซึ่งสามารถดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ได้

นอกจากนี้ฝ่ายพัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืนฯ ได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในรายชื่อหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment-THSI) ประจำปี 2564 จำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม 147 บริษัทⁱⁱⁱ ดังแสดงในตารางที่ 2 และภาพที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรม

	บริษัท	ร้อยละ
เกษตร/อาหาร	19	13
อุปโภคบริโภค	5	3
ธุรกิจการเงิน	19	13
สินค้าอุตสาหกรรม	21	14
อสังหา/ก่อสร้าง	25	17
ทรัพยากร	23	16
บริการ	25	17
เทคโนโลยี	10	7
รวม	147	100

ภาพที่ 3 จำนวน 147 บริษัทจดทะเบียนที่สามารถสรุปผลกระทบความยั่งยืนที่เกิดขึ้น พ.ศ. 2564

บทสรุป

การวางระบบบัญชีต้นทุนผลิตที่ผ่านมาสามารถประสานกับการวางระบบบัญชีและระบบสารสนเทศอื่นได้ภายใต้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีปัจจุบันและเมื่อมีระบบสารสนเทศด้านความยั่งยืนเข้ามาเกี่ยวข้อง ในการวางระบบเพื่อการประสานร้อยทุกมุมมองของทุกภาคส่วน นักบัญชีต้องศึกษาและหาแหล่งที่มาของระบบและข้อมูล นอกเหนือจากสารสนเทศทางการเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่ง มีการพัฒนาอย่างแพร่หลายแหล่งข้อมูลหนึ่งในประเทศไทย เช่น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ)^{ix} กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ผู้สนใจสามารถศึกษาผ่านเว็บไซต์โดยนำมาใช้ในการวางระบบได้ตามความเหมาะสมและสามารถสร้างระบบประสานร้อยทุกมุมมองของทุกภาคส่วนในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในอนาคตต่อไป

ข้อมูลอ้างอิง

ⁱพรธรรณิกา รอดวรรณะ การบัญชีต้นทุน : หลักและกระบวนการ พิมพ์ครั้งที่ 2 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2560

ⁱⁱ<https://shorturl.asia/RZtu2>

ⁱⁱⁱhttps://sdgs-un-org.translate.goog/goals?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc

^{iv}THE 17 GOALS | Sustainable Development (sdgs-un-org.translate.goog)

^vhttps://www-iasplus-com.translate.goog/en/resources/ifrsf/issb?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=th&_x_tr_hl=th&_x_tr_pto=sc

^{vi}<https://www.setsustainability.com/libraries/1123/item/-esg-metrics>

^{vii}https://www.setlink.set.or.th/assets/s-info-pdf-manual/ESG%20Data%20Platform%20Manual_1.0.pdf

^{viii}<https://www.setsustainability.com/download/578o3jwaecfdgz>

^{ix}<https://www.onep.go.th/?lang=en>

